

**ACCORDO DI COOPERAZIONE
SCIENTIFICA E DI RICERCA TRA
INSTITUT CATALÀ D'ARQUEOLOGIA
CLÀSSICA (TARRAGONA, SPAGNA),
CONSIGLIO NAZIONALE DELLE
RICERCHE ISTITUTO PER I BENI
ARCHEOLOGICI E MONUMENTALI
(LECCE – POTENZA – CATANIA) E
FACOLTÀ DI LETTERE E FILOSOFIA
DELL'UNIVERSITÀ DI CATANIA**

Luogo....., data 2008

PREMESSO CHE

- Le parti contraenti ritengono di fondamentale importanza promuovere strette collaborazioni inter-universitarie per lo sviluppo di programmi educativi e scientifici a livello post-laurea nel settore della ricerca archeologica.
- Tenuto conto dell'esperienza di collaborazione didattico scientifica che da tempo intercorre fra le parti contraenti nell'ambito delle attività di didattica e di ricerca scientifica avviate dalle Istituzioni operanti nel presente accordo anche con la recente collaborazione nella realizzazione della *International Summer School "La ceramica romana"* svolta a Catania dal 15 al 20 ottobre 2007.
- Tenuto conto che il Consiglio Nazionale delle Ricerche (IBAM) e la Facoltà di Lettere e Filosofia hanno come fine istituzionale la promozione dello sviluppo ed il progresso della cultura e delle scienze attraverso la ricerca, l'insegnamento e la collaborazione scientifica e culturale con altre istituzioni.

[Handwritten signature]

**ACORD DE COOPERACIÓ CIENTÍFICA I
DE RECERCA ENTRE L'INSTITUT CATALÀ
D'ARQUEOLOGIA CLÀSSICA
(TARRAGONA, ESPANYA) I EL
CONSIGLIO NAZIONALE DELLE
RICERCHE ISTITUTO PER I BENI
ARCHEOLOGICI E MONUMENTALI (LECCE
– POTENZA – CATANIA, ITÀLIA) I LA
FACULTAT DE FILOSOFIA I LLÈTRES DE
LA UNIVERSITAT DE CATÀNIA**

Tarragona, *22/09/2008* 2008

PREÀMBUL

- Tenint en compte que les parts contractants consideren particularment important promoure i establir col·laboracions interuniversitàries intenses, a fi de desenvolupar programes educatius i científics en el camp de la recerca arqueològica per a graus posteriors al títol de llicenciat.
- Tenint en compte l'experiència de col·laboració didàctica i científica que existeix des de fa temps entre les parts contractants en el camp de les activitats de didàctica i de recerca científica que han posat en marxa les institucions signants, també amb la col·laboració recent per a la realització de la International Summer School "La ceràmica romana" que va tenir lloc a Catània del 15 al 20 d'octubre de 2007.
- Tenint en compte que la finalitat institucional del Consiglio Nazionale delle Ricerche (IBAM) i la Facultat de Filosofia i Lletres és promoure el desenvolupament i el progrés de la cultura i de les ciències per mitjà de la recerca, l'ensenyament i la col·laboració científica i cultural amb altres institucions.

[Handwritten signature]

- Tenuto conto del fatto che tale accordo può sviluppare interessi comuni delle istituzioni partecipanti sia nel favorire forme di apprendimento specialistico sia nella promozione di esperienze professionali per giovani laureati, borsisti, dottorandi di ricerca, assegnisti di ricerca e personale a contratto impegnato nelle due Istituzioni scientifiche.
- Tenint en compte que amb aquest acord es poden desenvolupar interessos compartits per les institucions participants, tant el fet de facilitar modalitats d'aprenentatges especialitzats, com el de promoure experiències professionals entre els joves llicenciats, becaris, doctorands de recerca, becaris de recerca i personal amb contracte de les dues Institucions científiques.

CONVENGONO

Di sottoscrivere il presente accordo che resterà in vigore per un periodo di 4 (quattro) anni dalla data della stipula, e si intende tacitamente rinnovato per successivi periodi di pari durata, tranne che una delle due parti non intenda manifestare la volontà di recedere dallo stesso, mediante comunicazione da inviare all'altra parte sei mesi prima della scadenza.

Art. 1 – Premessa

Le premesse sopra riportate formano parte integrante del presente atto.

Articolo 2 - Finalità dell'accordo

L'accordo viene stipulato allo scopo di consolidare la collaborazione scientifica, didattica e di ricerca nell'ambito della formazione avanzata nel settore dell'archeologia classica del Mediterraneo promossa dalle tre Istituzioni. La trasmissione degli strumenti e delle metodologie necessarie a tale scopo verrà effettuata attraverso attività didattiche-formative, stage, visite a laboratori specializzati nell'ottica di esperienze internazionali e interdisciplinari. Il carattere internazionale della didattica risponde alla volontà di mettere i futuri allievi in condizione di essere competitivi di fronte a tematiche, studi e ricerche che assumono una dimensione sovranazionale; l'interdisciplinarietà del programma di studio deriva dalla consapevolezza dei forti legami che uniscono l'Istituto Catalano di Archeologia Classica di Tarragona (di seguito ICAC) con gli Istituti associati nell'ambito del Master ARCHEOMED

ACORDEN

Subscriure el present contracte que serà vigent durant un període de 4 (quatre) anys a partir de la data de la signatura de l'acta i que es considerarà renovat per períodes successius d'idèntica durada per consentiment tòcit, excepte en el cas que una de les parts manifesti la seva voluntat de rescindir-lo mitjançant una notificació que haurà d'enviar a l'altra part sis mesos abans que finalitzi el terme de quatre anys.

Article 1 – Premissa

Les premisses recollides anteriorment formen part integrant del present contracte.

Article 2 – Finalitats de l'accord

L'objecte del present acord és consolidar la col·laboració científica, didàctica i de recerca en el marc de la formació avançada en l'àmbit de l'arqueologia clàssica a la Mediterrània que les tres institucions promouen. La transmissió dels instruments i les metodologies que calen per aconseguir aquest objectiu es farà per mitjà de les activitats didàctiques i formatives, pràctiques, visites de laboratoris i tallers especialitzats des del punt de vista de les seves experiències internacionals i interdisciplinàries. El caràcter internacional de la didàctica respon a la voluntat de situar els futurs estudiants en el marc adequat per ser competitius davant de les temàtiques, estudis i recerques amb una dimensió supranacional. La interdisciplinarietat del programa d'estudis ve donada per la consciència dels forts lligams que uneixen l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica de Tarragona (d'ara endavant ICAC) amb les institucions ja associades en el marc del

Internazionale di Archeologia. Archeologia del Mediterraneo antico (Universitat Rovira i Virgil, Universitat Autònoma de Barcelona, Université de Provence, Aix-Marseille I, France, e Seconda Università degli Studi di Napoli, Italia) e, da ultimo, con l'Istituto per i Beni Archeologici e Monumentali del CNR (di seguito IBAM) e con la Facoltà di Lettere e Filosofia dell'Università di Catania. Gli studenti avranno quindi l'opportunità di approfondire, anche attraverso attività da svolgere in Italia presso le sedi dell'IBAM (Lecce, Potenza, Catania) e della Facoltà di Lettere e Filosofia dell'Università di Catania (corsi di laurea in Scienze dei beni culturali di Siracusa e Dipartimento di Studi archeologici, filologici e storici), le loro competenze nel campo delle metodologie della ricerca archeologica e di acquisire la conoscenza delle diverse metodologie di indagine applicate in altre realtà scientifiche.

Articolo 2 – Comitato direttivo

Il comitato direttivo chiamato ad operare nell'accordo di collaborazione è composto da:

- a) La Direttrice dell'ICAC di Tarragona, Prof. ssa Dr. Isabel Rodà de Llanza.
- b) Il Direttore dell'IBAM – CNR, Prof. Dr. Francesco D'Andria.
- c) Il Preside della Facoltà di Lettere e Filosofia dell'Università di Catania, Prof. Dr. Enrico Iachello.

E' altresì prevista la figura di un coordinatore delle attività di ricerca attuabili all'interno del presente accordo, nonché curatore dei rapporti tra le parti italiane contraenti individuato nella figura del dott. Daniele Malfitana, Responsabile di commessa di ricerca attiva presso l'IBAM – CNR, sede di Catania.

Spettano in ogni caso al Direttore, Coordinatore degli studi di formazione avanzata, le competenze di:

ARCHEOMED Màster Internacional en Arqueología. Arqueología de la Mediterránea Antiga (Universitat Rovira i Virgili, Universitat Autònoma de Barcelona, Université de Provence, Aix-Marseille I, França, i Seconda Università degli Studi di Napoli, Itàlia) i amb l'Istituto per i Beni Archeologici e Monumentali del CNR (d'ara endavant IBAM) i la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de Catània. Així, els estudiants tindran la possibilitat d'aprofundir, fins i tot amb activitats a les tres seus italianes de l'IBAM (Lecce, Potenza, Catània) i de la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de Catània (curs de llicenciatura en Ciències dels Béns Culturals de Siracusa i Dipartimento di studi archeologici, filologici e storici), les seves competències en el camp de les metodologies de recerca arqueològica i d'adquirir les diverses metodologies d'investigació aplicades en altres realitats científiques.

Article 2 – Comitè de direcció

El comitè de direcció per dur a terme les activitats de col·laboració del present acord està format per:

- a) La directora de l'ICAC de Tarragona, professora i doctora Isabel Rodà de Llanza.
- b) El director de l'IBAM – CNR, professor i doctor Francesco D'Andria.
- c) El director de la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de Catània, professor i doctor Enrico Iachello.

També s'ha previst la figura d'un coordinador de les activitats de recerca que es duran a terme durant els estudis de formació avançada, el qual s'encarregarà, a més, de les relacions entre les parts contractants. En aquest cas s'ha triat el doctor Daniele Malfitana, responsable de les tasques de recerca activa a l'IBAM – CNR, seu de Catània.

En qualsevol cas, el director i coordinador dels estudis de formació avançada es farà càrrec de les competències següents:

- Dare attuazione agli indirizzi ed alle decisioni assunte dal Comitato Direttivo del presente Accordo.
- Rappresentare nei confronti dell'esterno le iniziative scientifiche e di ricerca che sono oggetto dell'accordo.
- Curare e gestire le finanze utili alla conduzione generale del Programma.
- Executar les orientacions i decisions preses pel comitè de direcció del present acord.
- Representar a l'exterior les iniciatives científiques i de recerca objecte de l'acord.
- Tenir cura i gestionar el finançament necessari per dur a terme el conjunt del programa.

Articolo 3 - Ambiti di collaborazione

L'ICAC, l'IBAM e la Facoltà di Lettere e Filosofia dell'Università di Catania intendono collaborare alla realizzazione di attività didattiche e di ricerca congiunte all'interno degli studi di formazione avanzata nell'ambito dell'archeologia classica e di altre iniziative quali quelle sotto elencate a titolo esemplificativo e non esaustivo:

- a) Scambio di ricercatori e mobilità a soli fini di ricerca mediante stage presso le sedi degli Istituti contraenti per favorire le attività didattiche e di ricerca condotte nel settore della formazione avanzata.
- b) Reciproca collaborazione generale in tutti i campi in cui si riconosca, da parte dei contraenti, un interesse per l'attuazione di progetti e programmi in comune (conferenze, convegni, Summer School tematiche, ecc.), e la presenza, presso strutture o articolazioni dei medesimi soggetti, di professionalità da mettere a supporto degli stessi programmi.
- c) Sviluppo e realizzazione di "progetti di ricerca" e interventi nel settore della archeologia classica in un'ottica mediterranea anche in collaborazione con soggetti terzi.
- d) Collaborazione, nell'ambito delle rispettive specificità istituzionali, per avviare e/o sviluppare sinergie con altri soggetti pubblici e privati in materie di interesse reciproco e della comunità scientifica.

Article 3 - Camps de col·laboració

L'ICAC, l'IBAM i la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de Catània volen treballar en comú per a la realització d'activitats de formació avançada en l'àmbit de l'arqueologia clàssica a la Mediterrània i d'altres iniciatives com les que s'enumeren tot seguit a tall d'exemple i no de forma exhaustiva:

- a) Intercanvi d'investigadors i mobilitat amb finalitats de recerca i ajut al desenvolupament de les activitats didàctiques que es duen a terme durant els estudis de formació avançada mitjançant pràctiques a les seus dels instituts contractants.
- b) Col·laboració recíproca general en tots els camps on les parts contractants vegin un interès per posar en marxa conjuntament projectes i programes (conferències, col·loquis, temàtiques per a Escoles d'Estiu, etc.) i la presència de professionalitat, en les estructures o articulats dels mateixos temes, per donar suport als mateixos programes.
- c) Desenvolupament i realització de "projectes de recerca" i intervencions en el sector de l'arqueologia clàssica des d'un punt de vista mediterrani, i també en col·laboració amb tercers.
- d) Col·laboració, en l'àmbit de les respectives especificitats institucionals, per posar en marxa i/o desenvolupar sinergies amb altres ens públics i privats en matèria d'interessos recíprocs i de la

Handwritten signatures of Michael M. and others, appearing to be part of the original document.

- e) Predisposizione ed attuazione di progetti di formazione Universitaria e post- Universitaria, di alta formazione e di formazione continua, nelle aree di comune interesse dei contraenti, da realizzarsi anche in collaborazione con soggetti terzi rispetto alle parti.
- f) Svolgimento di stage, di tirocini di formazione e orientamento degli studenti presso le sedi IBAM e della Facoltà di Lettere e Filosofia di Catania.

Articolo 4 – Modalità e tempi della collaborazione

Le modalità e i tempi della collaborazione tra l'ICAC, l'IBAM e la Facoltà di Lettere e Filosofia verranno successivamente regolati mediante la stipula di specifici atti concordati (protocolli) contenenti: il regolamento dei rapporti reciproci per l'attuazione degli obiettivi concordati e/o altri che verranno successivamente individuati dalle parti e riconosciuti di interesse istituzionale, nonché l'indicazione delle specifiche fonti di finanziamento.

Articolo 5 – Fonti di finanziamento

Le parti stabiliranno negli appositi protocolli operativi di cui all'art. 4 forme e modi di finanziamento dei progetti e delle attività da sviluppare all'interno degli studi di formazione avanzata secondo le rispettive disponibilità economico finanziarie e conformemente a quanto previsto dai rispetti regolamenti e statuti;

Articolo 6 – Durata dell'Accordo

Il presente Accordo di collaborazione ha validità di 4 (quattro) anni, con decorrenza dalla data della stipula, e si intende tacitamente rinnovato per successivi periodi di pari durata, tranne che una delle due parti non intenda manifestare la volontà di recedere dallo stesso, mediante comunicazione da inviare all'altra parte sei mesi prima della scadenza.

The image shows two handwritten signatures. The signature on the left appears to be 'Domenico' and the one on the right appears to be 'Isidore'. Below each signature is the name of the person: 'Domenico' and 'Isidore' respectively.

comunitat científica.

- e) Predisposició i realització de projectes de formació universitària i postuniversitària, d'alta formació i de formació contínua, en les àrees on contractants tinguin interessos comuns, per realitzar també en col·laboració amb tercers respecte a les parts contractants.
- f) Posada en marxa de pràctiques, aprenentatges, formació i orientació per als estudiants a la seu de l'IBAM i la Facultat de Filosofia i Lletres de Catània.

Article 4 – Les modalitats i el temps de col·laboració

Les modalitats i el temps de col·laboració entre l'ICAC, l'IBAM i Facultat de Filosofia i Lletres s'aniran regulant mitjançant l'estipulació de convenis (protocols) que contindran: el reglament de les relacions recíproques per posar en pràctica els objectius acordats i/o altres que les parts hauran identificat i reconegut com d'interès institucional, així com les fonts de finançament.

Article 5 – Fonts de finançament

Les parts establiran les formes i modalitats de finançament dels projectes i de les activitats que s'hauran de realitzar en el transcurs dels estudis de formació avançada, en els protocols operatius adequats, descrits a l'article 4, en funció de les respectives disponibilitats econòmiques i financeres i de conformitat amb tot allò que preveuen els reglaments i estatuts.

Article 6 – Durada de l'accord

El present acord de col·laboració té una validesa de 4 (quatre) anys a partir de la data de l'acta, i per consentiment tàcit es considerarà renovat per períodes successius d'idèntica durada, excepte en el cas que una de les parts manifesti la seva voluntat de rescindir-lo mitjançant una notificació que li haurà d'enviar a l'altra part sis mesos abans que finalitzi el terme de quatre anys.

E, in prova di conformità rispetto al contenuto del presente accordo di collaborazione, ne vengono firmati due copie nel luogo e data riportati nell'intestazione.

I, com a prova de conformitat amb el contingut d'aquest conveni de col·laboració, se'n signen dos exemplars en el lloc i la data esmentats a l'encapçalament.

Professor Francesco D'Andria
Direttore
Istituto per i Beni Archeologici
e Monumentali – Consiglio
Nazionale delle Ricerche

Professora Isabel Rodà de
Llanza
Directora
Institut Català d'Arqueologia
Clàssica

Professor Enrico Iachello
Preside
Facoltà di Lettere e Filosofia
dell'Università di Catania

